

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

PROGRAM ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE

ETIOPIE

2012-2017

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Obsah

1. ÚVOD	2
2. ROZVOJOVÉ PRIORITY ETIOPIE	3
3. DONORSKÁ KOMUNITA V ETIOPII	4
3.1 KOORDINACE DONORŮ	4
3.2 ČR A KOORDINACE DONORŮ	5
4. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE ETIOPIE A ČESKÉ REPUBLIKY	5
4.1 ZAMĚŘENÍ A VÝSLEDKY DOSAVADNÍ SPOLUPRÁCE	5
4.2 GEOGRAFICKÉ ZAMĚŘENÍ PROGRAMU SPOLUPRÁCE	6
4.3 SEKTOROVÉ ZAMĚŘENÍ BUDOUCÍ SPOLUPRÁCE	6
4.3.1 <i>Vzdělávání</i>	7
4.3.2 <i>Zdravotnictví</i>	8
4.3.3 <i>Zásobování vodou a sanitace</i>	9
4.3.4 <i>Zemědělství, lesnictví a rybolov</i>	10
4.3.5 <i>Prevence katastrof a připravenost na jejich řešení</i>	11
5. TECHNICKÉ PODMÍNKY SPOLUPRÁCE	12
5.1 AKTÉŘI	12
5.2 KOMUNIKAČNÍ A KOORDINAČNÍ MECHANISMY	13
5.3 MONITORING, EVALUACE, STŘEDNĚDOBÉ VYHODNOCENÍ	13
5.4 PODMÍNKY REALIZACE	14

1 Úvod

Česká republika (ČR) jako člen Evropské unie (EU) a mezinárodního společenství demokraticky a ekonomicky vyspělých zemí uznává princip solidarity mezi lidmi a mezi státy navzájem, a přijímá svůj díl odpovědnosti při řešení globálních problémů. Jedním z výrazů tohoto postoje je zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS), která je nedílnou součástí české zahraniční politiky. Jejím prostřednictvím se ČR hlásí k mezinárodním závazkům v oblasti rozvoje a podílí se na naplňování Rozvojových cílů tisíciletí. ČR v souladu s principy EU provádí ZRS na dvoustranném i na mnohostranném základě.

ČR svými rozvojovými aktivitami „přispívá k odstraňování chudoby, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v partnerských zemích“¹. Poskytováním rozvojové pomoci Česká republika rovněž přispívá k posílení bezpečnosti a stability na globální úrovni, což zahrnuje mimo jiné předcházení konfliktům na regionální a místní úrovni a omezování nežádoucí migrace.

Průřezové závazky, základní principy i teritoriální a sektorové priority zahraniční rozvojové spolupráce ČR jsou zakotveny v Koncepci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 - 2017 (dále jen Koncepce), kterou vláda ČR schválila v květnu 2010. Koncepce stanovila jako nosnou součást bilaterální rozvojové spolupráce ČR programy spolupráce s prioritními zeměmi, které budou realizovány zejména formou bilaterálních rozvojových projektů.

Etiopská federativní demokratická republika (EFDR) patří v souladu s Koncepcí mezi prioritní partnerské země ČR s programem spolupráce. Toto postavení vychází z rozvojových potřeb partnerské země a odráží kvalitní vzájemné vztahy a výsledky předchozí rozvojové spolupráce.

Navzdory silnému ekonomickému růstu v posledních letech patří Etiopie stále mezi nejchudší země na světě. Podle indexu lidského rozvoje² byla Etiopie v roce 2010 na 157. místě ze 169. zemí světa. Zemi chybí základní infrastruktura, potýká se s vysokou negramotností, obyvatelé nemají zajištěn přístup ke kvalitní vodě.

Při vědomí rozvojových potřeb a v návaznosti na dosavadní výsledky vzájemné rozvojové spolupráce zpracovala ČR ve spolupráci s Etiopskou federativní demokratickou republikou následující program rozvojové spolupráce na období 2012-2017.

V souladu s Koncepcí a výsledky programovací mise se rozvojová spolupráce v uvedeném období soustředí především na následující sektory (dle terminologie OECD/DAC):

- vzdělávání,
- zdravotnictví,
- zásobování vodou a sanitace,

¹ Zákon o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů č. 151/2010 Sb. platný od 1. července 2010.

² UN Human Development Index - HDI <http://hdr.undp.org/en>

- zemědělství, lesnictví a rybolov
- prevence katastrof a připravenost na jejich řešení.

2 Rozvojové priority Etiopie

Vláda EFDR definovala své aktuální rozvojové priority ve strategickém dokumentu „Plán růstu a transformace“ (*Growth and Transformation Plan - GTP*) na období 2011-2015. Navazuje na předchozí rozvojové dokumenty, zejména PASDEP I (*A Plan for Accelerated and Sustained Development to End Poverty*). Hlavním gestorem je Ministerstvo financí a ekonomického rozvoje (MoFED), které je zároveň koordinátorem bilaterální rozvojové pomoci směřující do Etiopie.

Dlouhodobou vizí etiopské vlády je zařazení Etiopie mezi země se středními příjmy, jako minimální cíl je stanoveno splnění Rozvojových cílů tisíciletí (*Millennium Development Goals – MDGs*). Ze sedmi rozvojových cílů zatím Etiopie splnila čtyři, další dva, MDG 3 „Podpora rovnosti mužů a žen a posílení postavení žen“ a MDG 4 „Omezení dětské úmrtnosti“, jsou vzhledem k dosavadnímu pokroku splnitelné. Pokrok při naplňování MDG 7 „Zajištění trvalé udržitelnosti životního prostředí“ je pomalý a jeho završení do roku 2015 spíše nepravděpodobné.

Velkou pozornost chce vláda EFDR soustředit na zintenzívnění zemědělské výroby, aby byla zajištěna dostatečná produkce potravin pro vlastní spotřebu a posíleny možnosti pro vývoz zemědělských komodit.

Základní cíle GTP:

- udržet nejméně 11%-ní růst HDP ročně a splnit MDGs
- zlepšit kvalitu vzdělávání a zdravotnických služeb, a tím dosáhnout splnění MDGs v oblasti sociálního rozvoje
- vytvořit výhodné podmínky pro udržitelný rozvoj prostřednictvím stabilního demokratického státu
- zajistit udržitelnost ekonomického růstu realizací uvedených cílů v rámci stabilního makroekonomického rámce

Základní pilíře GTP:

- zajistit rychlejší a udržitelný ekonomický růst
- zachovat zemědělství jako významný zdroj ekonomického růstu
- vytvořit výhodné podmínky pro rozvoj průmyslu a jeho klíčovou roli v ekonomice země
- zvýšit rozsah a kvalitu infrastruktury
- zvýšit rozsah a kvalitu sociálního rozvoje
- rozvíjet kapacity a prohloubit dobrou správu věcí veřejných
- podporovat zapojování žen a mladých lidí

Při přípravě rozvojových aktivit v příštím období zohlední ČR vedle rámcového dokumentu pro potírání chudoby, tj. Plánu růstu a transformace (GTP), také příslušné etiopské sektorové strategie dle prioritních sektorů české ZRS v Etiopii (viz kapitola 4.3). Zároveň vezme v úvahu regionální rozvojové dokumenty dle stanoveného geografického zaměření české rozvojové spolupráce (viz kapitola 4.2).

3 Donorská komunita v Etiopii

V Etiopii se angažuje velká řada bilaterálních i multilaterálních dárců. Etiopie patří k největším příjemcům ODA v Africe, současně je však výše ODA per capita stále podstatně nižší než průměr pro subsaharskou Afriku. Významnou část vnější pomoci Etiopii tvoří humanitární pomoc, zejména ve formě dodávek potravin. Největšími dárci jsou USA, Velká Británie, Nizozemsko, SRN a z multilaterálních dárců zejména Mezinárodní rozvojová asociace (IDA)³ a Africká rozvojová banka (AfDB). Evropská unie jako celek (Evropská komise a členské státy) poskytuje Etiopii přibližně třetinu celkového ročního objemu rozvojové pomoci.

3.1 Koordinace donorů

Koordinace donorské komunity v Etiopii je poměrně pokročilá. V roce 2001 byla ustavena tzv. Skupina pro rozvojovou spolupráci (*Development Assistance Group – DAG*), která koordinuje aktivity bilaterálních i multilaterálních donorů v Etiopii (včetně Světové banky, MMF, AfDB, agencí OSN, EK atd.) v souladu s principy Pařížské deklarace o efektivnosti pomoci a zastupuje donorskou komunitu při politickém dialogu s etiopskou vládou.

Vlastnictví rozvojového procesu ze strany etiopské vlády je silné. Mezi donory a vládou jsou ustaveny koordinační struktury, nejvyšším orgánem je tzv. High Level Forum, kterému spolupředsedají ministr financí a ekonomického rozvoje a předseda DAG. Velmi kvalitní dialog vede vláda EFDR s DAG zejména v oblastech rozvoje venkova a potravinové bezpečnosti, rozvoje soukromého sektoru, veřejných financí, dopravy a zdravotnictví.

Etiopská vláda projevuje značný zájem o financování prostřednictvím společných fondů (*pools*) a do některých z nich významně přispívá. Např. největší vládní program zaměřený na zajištění základních služeb (*Protection of Basic Services*) financuje etiopská strana ze 65 %. Formou společných fondů je financován rovněž vládní program pro zkvalitnění základního a středního vzdělávání GEQIP (*General Education Quality Improvement Program*).

Etiopie je jednou z pilotních zemí, na které je zaměřena iniciativa EU na posílení dělby práce (*EU Fast-Track Initiative of Division of Labour*). Obecně lze v posledním období zaznamenat trend postupného zvyšování efektivnosti rozvojové spolupráce v Etiopii, při kterém dárci opouštějí příliš obsazené sektory a omezují počet sektorů, ve kterých se angažují.

³ Mezinárodní rozvojová asociace (*International Development Association*) – mezinárodní finanční organizace patřící do skupiny Světové banky

Zároveň dochází ke snižování počtu jednotlivých rozvojových projektů a k jejich kongregaci do větších celků/programů. EU připravuje společnou strategii (*EU Joint Strategy for Ethiopia*) založenou na principech efektivnosti pomoci, jejímž cílem je posílit harmonizaci pomoci, její předvídatelnost a také vzájemnou zodpovědnost mezi donory a etiopskou vládou.

3.2 ČR a koordinace donorů

V souladu s Pařížskou deklarací o efektivnosti pomoci koordinuje ČR své aktivity s ostatními dárci. V únoru 2011 obdržela ČR na základě své žádosti pozorovatelský status v pracovních skupinách DAG pro vzdělávání, vodu a ekonomický rozvoj venkova a potravinovou bezpečnost, jejichž činnost koresponduje se sektorovým zaměřením české ZRS v Etiopii daným Konceptí. V dalších fázích rozvojové spolupráce s EFDR bude ČR usilovat o plné členství v DAG.

4 Rozvojová spolupráce Etiopie a České republiky

4.1 Zaměření a výsledky dosavadní spolupráce

V rámci zahraniční rozvojové spolupráce působí ČR v Etiopii ve větší míře od roku 2001, a to především v oblasti vzdělávání a vodohospodářství, v menší míře pak v oblasti zemědělství a sociálního rozvoje. Geograficky se ZRS ČR zaměřovala především na Region jižních národů, národností a lidu, a to hlavně na okolí jeho hlavního města Awassy. Menší část aktivit byla realizována na území hlavního města Addis Abeby a izolované projekty proběhly rovněž v hlavním městě Amharského regionu Gondaru. V roce 2009 poskytla ČR Etiopii oficiální rozvojovou pomoc ve výši 1,03 mil. USD.

ČR se v minulém období soustředila především na zvyšování kvality základního a středního vzdělávání zaváděním moderních vyučovacích metod do etiopského vzdělávacího systému. Byla založena dvě školící střediska při vzdělávacích institutech pro učitele (Awassa, Kotebe) a vytvořen manuál moderních vyučovacích metod. V Alabě byla založena experimentální základní škola, kde je moderní přístup k vyučování i vedení školy uplatňován i po ukončení projektu a jeho předání etiopské straně.

Projekty v oblasti vodohospodářství se týkaly zejména hydrogeologického mapování různých oblastí Etiopie, včetně doporučení pro udržitelné využívání vodních zdrojů. Významným prvkem projektů bylo posilování kapacit etiopského partnera, tj. Geologické služby Etiopie.

Část prostředků na rozvojovou spolupráci byla v minulosti věnována protierozním opatřením a udržitelnému hospodaření s přírodními zdroji prostřednictvím intenzivní spolupráce s místními komunitami.

V sociální oblasti se ČR soustředila na zvyšování sociální ochrany dětí a prevenci obchodu s dětmi. Menší aktivity byly zaměřeny na podporu zrakově a sluchově postižených a začleňování postižených dětí a mládeže.

V rámci rozvojové spolupráce jsou Etiopii pravidelně poskytována vládní stipendia, jejichž počet se v posledních letech zvyšoval. V současné době studuje v ČR přibližně 20 etiopských studentů, a to především zemědělské obory a lékařství.

Při rozhodnutí o povýšení rozvojové spolupráce na úroveň programovou a zařazení Etiopie do nejvyšší kategorie partnerských zemí (tzv. programové země) v květnu 2010 vzala vláda ČR v úvahu rovněž historicky dobré vzájemné vztahy obou zemí. V dobách Československa patřila Etiopie k největším obchodním partnerům v Africe (např. investiční celky - koželužna, lisovna kovů, obuvnický závod, pivovary, obilní mlýny, pneumatikárna, vodní elektrárna či textilní továrny).

4.2 Geografické zaměření programu spolupráce

Většina českých rozvojových projektů v Etiopii byla dosud realizována v Regionu jižních národů, národností a lidu (SNNPR). Také v nadcházejícím období soustředí ČR velkou část rozvojové spolupráce do tohoto regionu a využije navázaných kontaktů s místními úřady a relativní znalosti místních podmínek (ve srovnání s dalšími regiony). Vzhledem k rozloze SNNPR a disponibilním prostředkům považuje ČR za vhodné zacílit své aktivity ještě výrazněji, a to do Alaba Special Woreda a několika dalších wored (zejména v zónách Sidama a Kembata Temboro) identifikovaných společně s etiopskými úřady, popř. jiným způsobem (např. evaluacemi, předběžným vyhodnocením apod.).

Vzhledem k charakteru plánovaných rozvojových aktivit, které předpokládají spolupráci s federálními institucemi, bude rozvojová spolupráce soustředěna také do Addis Abeby a okolí.

V Somálském regionu, který patří mezi rozvojové priority vlády EFDR (*four emerging regions*), bude ČR realizovat humanitární projekty zaměřené na řešení dlouhodobých krizí a v návaznosti na prioritní sektory dle tohoto programu spolupráce. Projekty budou financovány z programové části humanitárního rozpočtu a zvláštní pozornost bude věnována konceptu LRRD (*Linking Relief, Recovery and Development*) s cílem posílit synergií pozitivních dopadů humanitární intervence a rozvojové spolupráce, a přispět tak k udržitelnému rozvoji.

4.3 Sektorové zaměření budoucí spolupráce

Česká rozvojová spolupráce je založena na principu partnerství a odvíjí se od potřeb partnerské země. Sektorové zaměření české ZRS v Etiopii je dané Konceptí (názvy prioritních sektorů jsou nově upraveny dle terminologie OECD/DAC) a zohledňuje komparativní výhody ČR. Při definování konkrétního zaměření rozvojové spolupráce v jednotlivých sektorech byly využity poznatky z jednání s etiopskými institucemi (federálními i regionálními v Regionu jižních národů, národností a lidu) v rámci programovací mise v říjnu-listopadu 2010. Rozvojová spolupráce v příštím období naváže na dosavadní úspěšné rozvojové aktivity ČR.

S ohledem na disponibilní finanční a lidské zdroje klade ČR velký důraz na propojování aktivit mezi jednotlivými sektory (synergie). Velká pozornost bude věnována udržitelnosti projektů.

Prioritní sektory v Etiopii dle Koncepce ZRS ČR na období 2010-2017	Prioritní sektory dle terminologie OECD/DAC
Životní prostředí	Zásobování vodou a sanitace (<i>Water supply and sanitation</i>)
	Prevence katastrof a připravenost na jejich řešení (<i>Disaster prevention and preparedness</i>)
Sociální rozvoj (včetně vzdělávání, sociálních a zdravotnických služeb)	Vzdělávání (<i>Education</i>)
	Zdravotnictví (<i>Health</i>)
Zemědělství	Zemědělství, lesnictví a rybolov (<i>Agriculture, forestry and fishing</i>)

4.3.1 Vzdělávání

Rozvoj lidských zdrojů je jedním z hlavních témat aktuálního strategického rozvojového dokumentu etiopské vlády. V oblasti vzdělávání je cílem GTP zejména zlepšení přístupu ke vzdělání, odstranění překážek pro vzdělávání dívek a žen, zvýšení počtu učitelů a škol, zlepšení implementace vládního programu pro zkvalitnění základního a středního vzdělávání GEQUIP (General Education Quality Improvement Program) a zlepšení kvality vyššího vzdělávání.

ČR disponuje určitou komparativní výhodou s ohledem na již realizované projekty v oblasti vzdělávání, které byly převážně zaměřené na zvyšování kvality vzdělávání a souzní s jedním z 5 segmentů GEQIP, a to Programem pro rozvoj učitelů (Teachers' Development Program - TDP). Vzhledem k jednoznačnému zájmu etiopské strany se ČR nadále soustředí na zavádění moderních vyučovacích metod do základního a středního školství v Etiopii. Pro jejich úspěšnou integraci do etiopského vzdělávacího systému je nezbytné rozvíjet kapacity ústředních institucí, zejména Odboru rozvoje učitelů Ministerstva školství EFDR. Nezbytná je spolupráce s pedagogickými fakultami, které vzdělávají budoucí učitele. Velký potenciál při šíření moderních vyučovacích metod mají tzv. clusterové školy, které fungují jako „střediskové“ školy, mají disponovat kvalitnějším technickým i metodickým zázemím a je na ně napojena síť přidružených škol. Významnou roli při zavádění nových metod do výuky mohou sehrát rovněž supervizoři (inspektoři). Na všechny výše zmíněné cílové skupiny se ČR soustředí při svých projektech.

Etiopská strana projevila rovněž zájem o spolupráci v oblasti odborného vzdělávání, konkrétně o specifické české znalosti a dovednosti týkající se zpracování kůže. Velká koželužna ve městě Mojo vybudovaná v dobách Československa je dodnes v širokém povědomí odborníků v kožedělném a obuvnickém průmyslu. Vzhledem k počtu dobytka v Etiopii má kožedělný průmysl obrovský potenciál. Plán růstu a transformace pokládá jeho rozvoj za jednu z priorit nadcházejícího období, mj. vzhledem k významným exportním možnostem. Etiopským odborníkům i výrobcům však chybějí potřebné znalosti o moderních

technologických postupech při zpracování kůže. Důležitou roli při jejich šíření mezi drobné i velké výrobce může hrát Kožedělný institut v Addis Abebě.

Záměr: Přispět k vyšší vzdělanosti obyvatel EFDR

Hlavní cíl 1: Zlepšit kvalitu základního a středního vzdělání

Dílčí cíl 1.1: Rozšířit moderní vyučovací metody na vybrané pedagogické fakulty v SNNPR

Dílčí cíl 1.2: Pilotně rozšířit moderní vyučovací metody do dalších vybraných regionů EFDR

Dílčí cíl 1.3: Pilotně rozšířit moderní vyučovací metody mezi středoškolské učitele

Dílčí cíl 1.4: Posílit kapacity školních supervizorů (inspektorů) v metodice aktivního učení

Dílčí cíl 1.5: Posílit kapacity Odboru rozvoje učitelů Ministerstva školství EFDR

Dílčí cíl 1.6: Podpořit clusterové (střediskové) školy v SNNPR a Addis Abebě

Hlavní cíl 2: Zlepšit kvalitu odborného vzdělávání

Dílčí cíl 2.1: Posílit kapacity EFDR v oblasti zpracování kůže a výroby kožedělných výrobků

Hlavní partneři: Ministerstvo školství (Ministry of Education)

Regionální úřad pro školství (Bureau of Education, SNNPR)

Kožedělný institut v Addis Abebě (Leather and Leather Products Institute)

4.3.2 Zdravotnictví

Plán růstu a transformace klade důraz zejména na zajištění primární péče a zvýšení počtu a kvality lékařského personálu. Stanovuje ambiciózní cílová data ve vztahu ke snižování úmrtnosti dětí a matek, která překračují MDGs 4 a 5. Česká republika se v příštím období soustředí především na péči o matku a dítě vzhledem k tomu, že má v této oblasti zkušenosti z jiných afrických zemí. Kromě podpory konkrétních zdravotnických zařízení se ČR zaměří na rozvoj komunitních zdravotních pracovníků, kteří sehrávají klíčovou roli při zlepšování zdravotního stavu obyvatel rurálních oblastí.

- Záměr: Přispět ke zlepšení zdraví obyvatel Regionu jižních národů, národností a lidu
- Hlavní cíl: Zlepšit dostupnost a kvalitu zdravotní péče v Regionu jižních národů, národností a lidu
- Dílčí cíl 1: Zvýšit kvalitu zdravotnického vybavení se zaměřením na péči o matku a dítě ve vybraných zdravotnických zařízeních v SNNPR a proškolit zdravotnický personál
- Dílčí cíl 2: Posílit odborné kapacity terénních zdravotních pracovníků v Alaba Special Woreda a ve vybraných woredách zón Sidama a Kembata Temboro
- Hlavní partner: Regionální úřad pro zdravotnictví (Bureau of Healthcare, SNNPR)
Místní správa v Alaba Special Woreda

4.3.3 Zásobování vodou a sanitace

Lepší přístup ke kvalitním vodním zdrojům a sanitaci patří mezi hlavní cíle stanovené Plánem růstu a transformace. ČR může v této oblasti nabídnout osvědčené schopnosti (např. vybudování zdrojů zdravotně nezávadné vody a její rozvody, čištění odpadních vod apod.).

ČR se zaměří jak na budování zdrojů zdravotně nezávadné vody v menších městech, tak na zajištění přístupu k vodě v rurálních oblastech. Vzhledem k tomu, že dosavadní české projekty v oblasti vodohospodářství v Etiopii se soustředily spíše na hydrogeologii, a nikoli přímo na zajištění přístupu k zdravotně nezávadné vodě, provede MZV ČR v roce 2011 před zahájením podstatné části svých aktivit předběžné vyhodnocení (*assessment*) sektoru zásobování vodou a sanitace v konkrétních oblastech Regionu jižních národů, národností a lidu (SNNPR). Významným argumentem pro předběžné vyhodnocení je rovněž složitost hydrogeologických podmínek v SNNPR a odlišné rozvojové strategie při zajišťování přístupu k vodě ve městech a na venkově.

Nezbytnou součástí aktivit v tomto sektoru – klíčovou pro zajištění udržitelnosti projektů – bude budování kapacit konkrétních komunit a místní správy v managementu vodních zdrojů a jejich údržbě. Zároveň bude kladen důraz na osvětu, podporu hygienických návyků prostřednictvím práce s komunitami, ženskými spolky, školami apod.

- Záměr: Přispět ke zlepšení zdraví obyvatel Regionu jižních národů, národností a lidu
- Hlavní cíl: Zlepšit dostupnost zdravotně nezávadné vody pro obyvatele Regionu jižních národů, národností a lidu a jejich hygienické návyky
- Dílčí cíl 1: Nastavit funkční a udržitelnou administrativní i technickou správu vodních zdrojů v Alaba Special Woreda a dalších woredách zón Sidama a Kembata

Temboro identifikovaných ve spolupráci s etiopskými úřady a na základě předběžného vyhodnocení

- Dílčí cíl 2: Posílit administrativní a technické kapacity pro správu a technickou údržbu vodních zdrojů v Alaba Special Woreda a dalších woredách zón Sidama a Kembata Temboro identifikovaných ve spolupráci s etiopskými úřady a na základě předběžného vyhodnocení
- Dílčí cíl 3: Zajistit přístup k zdravotně nezávadné vodě obyvatelům menších měst a rurálních oblastí zón Sidama, Kembata Temboro a Alaba Special Woreda (SNNPR) identifikovaných ve spolupráci s etiopskými úřady a na základě předběžného vyhodnocení
- Dílčí cíl 4: Provést osvětu, podpořit správné návyky v oblasti hygieny a hospodaření s vodou obyvatel v Alaba Special Woreda a dalších woredách zón Sidama a Kembata Temboro identifikovaných ve spolupráci s etiopskými úřady a na základě předběžného vyhodnocení

Hlavní partner: Regionální úřad pro vodní zdroje (*Bureau of Water Resources, SNNPR*)
Místní správa v Alaba Special Woreda
Geologická služba Etiopie v rámci Ministerstva těžby (*Geological Survey of Ethiopia, Ministry of Mines*)

4.3.4 Zemědělství, lesnictví a rybolov

Dle Plánu růstu a transformace má zemědělství i nadále zůstat významným zdrojem ekonomického růstu. Etiopská vláda chce mj. zintenzívnit pěstování plodin na prodej na domácích i zahraničních trzích, umožnit komercializaci zemědělství, lépe přizpůsobit zemědělství konkrétnímu typu krajiny a klimatu a zlepšit nakládání s vodními zdroji.

V etiopském zemědělství jsou extenzivně využívány přírodní zdroje, znalosti farmářů o možnostech intenzifikace a modernizace zemědělství jsou velmi omezené. Tento přístup v kombinaci s nedostatkem vody, rozsáhlou erozí a populačním růstem vede k devastaci půdy. ČR chce své aktivity v sektoru zemědělství koncipovat v souladu s udržitelným nakládáním s přírodními zdroji (zejména prevence eroze a odlesňování), ve vazbě na udržitelné zdroje obživy zemědělců včetně podpory jejich přístupu na lokální trhy (*livelihood, economic empowerment*) a v kombinaci s podporou lokálních udržitelných zdrojů energie.

V souladu se strategií nastíněnou GTP se ČR zaměří na podporu poradenských center pro zemědělce (*Farmers' Training Centers - FTCs*), jejichž posláním je šíření intenzivních technologií a plodin.

Stejně jako v sektoru zásobování vodou a sanitace je pro udržitelnost projektů v sektoru zemědělství klíčové budování kapacit rurálních komunit a místní správy na úrovních woredy a kebelí v managementu přírodních zdrojů. Aktivity v tomto segmentu české

rozvojové spolupráce v Etiopii mají souvislost s bojem proti změně klimatu, popř. adaptací na změnu klimatu.

Záměr: Přispět k udržitelné obživě drobných zemědělců v Regionu jižních národů, národností a lidu ochranou přírodních zdrojů a podporou diverzity místních agroekosystémů

Hlavní cíl: Zlepšit hospodaření s přírodními zdroji a podpořit udržitelnou obživu drobných zemědělců v SNNPR

Dílčí cíl 1: Podpořit ochranu půdních zdrojů v Alaba Special Woreda a ve vybraných woredách zón Sidama a Kembata Temboro

Dílčí cíl 2: Podpořit využívání udržitelných zdrojů energie pro domácnosti a drobné živnosti v Alaba Special Woreda a ve vybraných woredách zón Sidama a Kembata Temboro

Dílčí cíl 3: Zvýšit informovanost místních obyvatel o udržitelném hospodaření s přírodními zdroji v Alaba Special Woreda a ve vybraných woredách zón Sidama a Kembata Temboro

Dílčí cíl 4: Podpořit školící centra a poradenské služby pro místní farmáře v Alaba Special Woreda a ve vybraných woredách zón Sidama a Kembata Temboro včetně zavádění nových zemědělských postupů a podpory zpracovatelské infrastruktury

Dílčí cíl 5: Podpořit udržitelnou obživu drobných zemědělců včetně podpory zemědělských živností a jejich přístupu na trhy v Alaba Special Woreda a ve vybraných woredách zón Sidama a Kembata Temboro

Hlavní partneri: Regionální úřad pro zemědělství (*Bureau of Agriculture, SNNPR*)

Místní správa v Alaba Special Woreda

4.3.5 Prevence katastrof a připravenost na jejich řešení

Dosavadní dlouhodobá spolupráce ČR s Geologickou službou Etiopie byla zaměřena především na hydrogeologické mapování včetně doporučení pro ochranu životního prostředí a udržitelné nakládání s vodními zdroji. Etiopská strana projevila velký zájem o spolupráci při identifikaci a řízení geodynamických rizik, která jsou vzhledem ke geologickým specifikům Etiopie klíčová pro ekonomický rozvoj, stavebnictví, rozvoj měst apod. V zemi chybí strategie na snižování rizik (*disaster risk reduction*), která by poskytla účinnou pomoc obyvatelům ohroženým např. suchem, záplavami, náhlými sesuvy půdy apod.

Záměr: Příspěvek k prevenci katastrof v EFDR

Hlavní cíl : Zlepšit kapacity etiopských institucí efektivně předcházet katastrofám

Dílčí cíl 1: Posílit kapacity Geologické služby EFDR v oblasti hydrogeologie a geologie se zaměřením na řízení geodynamických rizik

Dílčí cíl 2: Posílit kapacity místních úřadů v Alaba Special Woreda a v dalších lokalitách SNNPR s periodickým výskytem přírodních katastrof v oblasti prevence katastrof a připravenosti na jejich řešení

Hlavní partner: Geologická služba Etiopie v rámci Ministerstva těžby (*Geological Survey of Ethiopia, Ministry of Mines*)

5 Technické podmínky spolupráce

5.1 Aktéři

Gestorem Zahraniční rozvojové spolupráce ČR je Ministerstvo zahraničních věcí (MZV), které vytváří Koncepti ZRS ČR, včetně stanovení prioritních zemí a sektorů spolupráce. MZV dále zodpovídá za přípravu programu spolupráce a zajištění rozpočtových prostředků na financování rozvojových aktivit, jakož i za vyhodnocování rozvojové spolupráce a zajištění evaluací programů a projektů.

Ministerstvo zahraničních věcí je zřizovatelem České rozvojové agentury (ČRA), která zajišťuje identifikaci, formulaci, realizaci a monitoring projektů rozvojové spolupráce v souladu se schváleným programem spolupráce a v součinnosti s partnerskou zemí.

Velvyslanectví ČR v Addis Abebě (ZÚ) zastupuje ČR v relevantních pracovních koordinačních orgánech týkajících se rozvojové spolupráce obecně i konkrétně příslušných sektorů vzájemné spolupráce, podílí se na monitoringu projektů.

Hlavním partnerem MZV a ČRA v otázkách zahraniční rozvojové spolupráce na straně EFDR je Ministerstvo financí a ekonomického rozvoje (MoFED), které je hlavním koordinačním orgánem EFDR pro koordinaci bilaterální rozvojové spolupráce.

Partnerem České rozvojové agentury při identifikaci, formulaci, realizaci a monitorování bilaterálních projektů rozvojové spolupráce v souladu s tímto programem jsou příslušné etiopské instituce jak na úrovni federace (zejména Ministerstvo školství, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo vodohospodářství a energetiky), tak na úrovni regionů, ve kterých ČR realizuje rozvojové projekty, tedy především v Regionu jižních národů, národností a lidu (Úřad školství, Úřad zdravotnictví, Úřad zemědělství, Úřad pro vodohospodářství).

5.2 Komunikační a koordinační mechanismy

Výchozím bodem koordinace ZRS v EFDR je tento program spolupráce. S místními institucionálními partnery (viz výše) budou komunikovány a koordinovány všechny významnější body přípravy a realizace projektů v souladu s metodikou projektového cyklu ZRS ČR.

Česká rozvojová spolupráce s EFDR bude realizována formou dvoustranných rozvojových projektů, spolupráce s dalšími donory v rámci trojstranné spolupráce není vyloučena. ČR bude i nadále poskytovat EFDR vládní stipendia ke studiu na českých vysokých školách dle pravidel stanovených příslušným usnesením vlády ČR. V souladu s Konceptí neposkytuje ČR přímou ani sektorovou rozpočtovou podporu, neboť upřednostňuje jiné formy pomoci, které považuje vzhledem ke své pozici menšího dárce za efektivnější a přínosnější.

Identifikace nových projektových námětů probíhá každoročně ve spolupráci s etiopskými úřady zodpovědnými za daný sektor a dle finančních alokací schválených Plánem ZRS ČR na příslušný rok.

Projektový dokument ke konkrétnímu projektu je formulován ve spolupráci s místními partnerskými institucemi. Dokument bude vždy postoupen Ministerstvu financí a ekonomického rozvoje EFDR (MoFED), které do 2 týdnů předloží své připomínky. Do 3 týdnů od předání projektového dokumentu se zapracovanými připomínkami etiopské strany vyjádří MoFED finální souhlas s projektem. Vzhledem k zákonným ustanovením na české straně bude projektový dokument obsahovat pouze celkový rozpočet projektu.

MoFED zajistí spolupráci Regionálního úřadu financí a ekonomického rozvoje (*Bureau of Finance and Economic Development – BoFED, SNNPR*) a všech dalších relevantních úřadů na úrovni regionu, zóny a wordy na realizaci projektu. Po schválení projektového dokumentu bude mezi ČRA a MoFED podepsána Dohoda o projektu. MoFED a ČRA se vždy zasadí o co nejrychlejší schválení projektového dokumentu, aby nebyla ohrožena realizace projektových aktivit v daném roce.

V případě, že budou kráceny alokované finanční prostředky na již schválený projekt, ČRA bude obratem o této skutečnosti informovat MoFED.

ČRA bude informovat MoFED o všech vybraných dodavatelích zboží a služeb pro schválené projekty a o vybraných realizátorech dotačních výběrových řízení. Realizaci projektů mohou zajišťovat nevládní organizace, univerzity či komerční subjekty, které budou vybrány na základě platné legislativy ČR a dle vnitřních předpisů MZV/ČRA.

5.3 Monitoring, evaluace, střednědobé vyhodnocení

ČRA ve spolupráci se ZÚ monitoruje realizaci rozvojových projektů a zpravidla 2x ročně informuje Ministerstvo financí a ekonomického rozvoje a příslušné partnerské instituce o postupu implementace jednotlivých projektů.

MZV ČR v součinnosti s příslušnými institucemi EFDR a v souladu s plánem evaluací na daný rok provádí evaluace projektů (případně skupin projektů v rámci jednoho sektoru) a programů spolupráce. V případě potřeby MZV ČR v součinnosti s příslušnými institucemi EFDR zajišťuje také *ex ante* evaluaci, popř. předběžné vyhodnocení před zahájením rozvojových aktivit v nové geografické či sektorové oblasti. MZV ČR rovněž zodpovídá za zapojení do případných společných evaluací s ostatními donory tam, kde je to možné a účelné.

5.4 Podmínky realizace

ČR i EFDR se bude na naplňování programu a realizaci konkrétních projektů podílet odpovídajícími vstupy v oblastech technické podpory i lidských zdrojů.

Projekty realizované v rámci tohoto programu spolupráce jsou v EFDR vyjmuty z ustanovení vyhlášky č. 621/2009 (tzv. CSO Law).

MoFED umožní získání všech nezbytných povolení (zejména víza a pracovní povolení pro české experty), která jsou předpokladem pro hladkou realizaci všech projektů v rámci tohoto programu.

MoFED bere na vědomí zákonná ustanovení ohledně čerpání prostředků ze státního rozpočtu ČR, zejména skutečnost, že alokované finanční prostředky je nutno vyčerpat v daném finančním roce a není možné je převádět do následujícího finančního roku.

MoFED zajistí osvobození od dovozních cel, DPH a dalších poplatků spojených s dovozem do EFDR pro všechno vybavení, které je dodáváno v rámci realizace projektů tohoto programu.

ČRA standardně uzavírá s institucionálními partnery pro jednotlivé projekty memoranda o porozumění.

V případě projektů, do jejichž realizace je zapojeno více donorů, mohou být ustavovány řídicí a koordinační výbory. Činnosti těchto koordinačních a řídicích orgánů se zúčastní zástupci ČRA nebo ZÚ.

Tento program rozvojové spolupráce mezi Českou republikou a Etiopskou federativní demokratickou republikou byl uzavřen v roce 2011 na období 2012-2017. Jeho naplňování bude předmětem střednědobého vyhodnocení v roce 2014, tzn. cca v polovině své platnosti. Výsledky střednědobé evaluace budou součástí dokumentu, který upřesní a modifikuje střednědobé priority ZRS v EFDR na základě stávajícího programu až do roku 2017.